

УДК 352.07:330.534.4:351.9

БЮДЖЕТ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Студ. С. К. Сушко, гр. БФ 1-18

Науковий керівник В. Ю. Махнарилов

Київський національний університет технологій та дизайну

Мета і завдання. Метою є дослідження змін в управлінні бюджетами місцевого самоврядування в зв'язку з процесом бюджетної децентралізації.

Об'єкт дослідження. Бюджетний процес в окремому адміністративному районі.

Методи та засоби дослідження. Статистичне спостереження, аналіз статистичних даних, системний аналіз звітів експертів, логічне узагальнення.

Наукова новизна та практичне значення отриманих результатів. Опрацьовано позитивний досвід управління бюджетним процесом в окремому адміністративному районі та запропоновано його перенесення в бюджетний процес інших місцевих органів влади в Україні.

Результати дослідження. Від 2014 року в Україні розпочалася бюджетна реформа з метою забезпечити рівномірну доступність та належну якість публічних послуг, які фінансуються за рахунок бюджетних коштів [2].

Створення всіх умов для формування місцевого самоврядування, для повноцінного життєвого середовища та надання високоякісних послуг, задоволення усіх потреб громадян в усіх сферах життєдіяльності, зв'язку інтересів держави та територіальних громад.

В цілому результати аудиту засвідчили, що державна підтримка у вигляді субвенції на формування відповідної інфраструктури об'єднаних територіальних громад стала одним із дієвих механізмів для їх об'єднання. Так, у 2017 році порівняно з 2016 роком кількість громад, які об'єдналися та отримали право на отримання фінансової підтримки, збільшилася з 159 до 366 громад (або в 2,3 раза). Отримана об'єднаними територіальними громадами субвенція дозволила реалізувати більшу частину проектів, вирішити низку проблемних питань та одержати позитивні соціально-економічні наслідки.[3]

Фінансування проводиться з місцевого і державного бюджету у межах асигнувань затверджених на відповідний рік.

За результатами оцінки стану виконання бюджетів Обухівського району та рівня забезпечення за рахунок коштів місцевих бюджетів державних соціальних гарантій та соціальних послуг з'ясовано, що: впродовж 2014-2017 років затверджені, з урахуванням змін, надходження забезпечено відповідно на 99,4%, 97,8%, 118,3% та 110,3%. Виконання запланованих показників по надходженнях загального фонду забезпечувалось відповідно на 99,5%, 99,1%, 113,7% та 108,1%. Виконання запланованих показників по надходженнях спеціального фонду забезпечувалось відповідно на 99,0 %, 86,6 %, 157,8% та 122,6 % [1].

Не дивлячись на перевиконання дохідної частини соціальні проблеми не вирішили, тому що видаткова частина була занижена. Тобто, у разі реальна ж потреба забезпеченості перевищувала дохідну частину і була не збалансована. Коли видатки плануються відповідно до затверджених доходів та фінансуються не в достатній мірі утворюються, вільні залишки на рахунках.

Причинами, які ускладнюють виконання місцевого бюджету є наступні [1]:

- місцеві бюджети не мають повного контролю над замовниками бюджетних програм які не сплачують свою частку у їх виконання;

- місцеві органи, відповідальні за виконання бюджету, не проводять в достатньому обсязі заходів що дозволяють мобілізувати фінансові ресурси;
- у розпорядженні місцевих органів влади знаходяться земельні ресурси, які можуть бути використані для отримання податкових надходжень. Але частина цих земельних ресурсів взагалі не залучається до господарського обороту, що не сприяє наповненню місцевого бюджету району;
- в районі без контролю з боку місцевих органів влади розробляються піщані кар'єри, що не сприяє формуванню законного фіскального потоку у вигляді надходжень до місцевого районного бюджету;
- Трипільська ТЕС має істотний вплив на пилове забруднення атмосферного повітря населених пунктів, а також загрожує екологічній катастрофі, на території Обухівського району є сміттєзвалища які порушують санітарні правила. Наслідки екологічних катастроф призведуть до масштабних видатків як з державного так і місцевого, що суттєво зменшить можливості бюджетної реалізації соціальних стандартів у районі. Отже, запобігання потенційним не продуктивним бюджетним видаткам повинно реалізуватись шляхом стягнень у місцевий бюджет фінансових санкцій за порушення природоохоронного законодавства;
- частина об'єктів нерухомості та іншого майна, щодо якого права власності належать місцевим органам влади, не забезпечують потоку орендних платежів в повному обсязі, в зв'язку з відсутністю контролю ефективності з боку відповідних установ місцевого підпорядкування;
- через неналежне виконання місцевої програми забезпечення Обухівської районної державної адміністрації, щодо забезпечення державної політики в бюджетній і соціальній сфері відбувається розпорошення бюджетних коштів, а також недофінансування важливих соціальних галузей;
- розпорядники бюджетних коштів не розміщують вільні залишки на депозитних рахунках в банках, що призводить до можливості не отримати додаткові надходження у вигляді відсотків, а отже і на стан виконання дохідної частини бюджету;
- не проводиться достатній контроль за станом фінансово-бюджетної дисципліни в районі, та на неналежному рівні виконуються заходи щодо наповнення місцевих бюджетів.

Висновки. Місцеві органи влади не в повній мірі використовують існуючі можливості. Також спостерігається недостатній контроль за бюджетною дисципліною з боку місцевих органів влади та самоврядування в зв'язку з неефективним виконанням органами місцевого самоврядування власних повноважень. Відсутній контроль на місцях за охороною та використанням надр, що, наприклад, може призвести до екологічної катастрофи загальнодержавного масштабу на Трипільській ТЕС. Через не розміщення вільних залишків на депозитних рахунках в банках, втрачається можливість отримувати додаткові надходження.

Ключові слова: бюджетна реформа, місцевий бюджет, децентралізація.

ЛІТЕРАТУРА

1. Звіт державного фінансового виконання бюджету Обухівського району Київської області за період з 01.01.2014 по закінчений звітний період 2018 року [Електронний ресурс] / Північний офіс Держаудитслужби України. — Режим доступу : <http://dkrs.kmu.gov.ua/kru/doccatalog/document?id=141565>. — Назва з екрану.
2. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні [Текст] / Розпорядження Кабінет міністрів України від 1 квітня 2014 р. № 333-р [Електронний ресурс] / Кабінет міністрів України. — Режим доступу : <https://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80>. — Назва з екрану.
3. Звіт про результати аудиту ефективності використання коштів субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад [Текст] / Затверджено рішенням Рахункової палати від 27.06.2017 № 13-2 [Електронний ресурс] / Рахункова палата / — Режим доступу : http://www.ac-rada.gov.ua/doccatalog/document/16752660/Zvit_13-2_2017.pdf?subportal=main. — Назва з екрану.